

The settlement

Only a small section of the Late Classical-Hellenistic settlement has been excavated to date, inside the acropolis. Two successive houses were discovered along one of the city’s streets, one of which was inhabited until the Early Christian period (5th-6th century AD).

No residential remains from the Byzantine period have been identified with certainty on the acropolis. A tower that dominates the highest point of the hill probably dates to the Late Byzantine period. The building is preserved to a height of two floors and had an external water tank.

During the Ottoman period, a small agricultural settlement developed on the site of the ancient city which survived until the late 19th century. Its ruins are visible today throughout the acropolis. The houses were roughly built, often with two floors, and had an indoor toilet. A network of paths crossed the settlement, leading to a circular threshing floor-square.

A building with lime-built pillars supporting arched openings dates to the same period. The building, which survives on the southern tower of the acropolis wall, was part of a larger complex with a communal character. It was probably a Muslim mosque.

Εφυσωμένο πινάκιο με παράσταση γρύπα. Τέλη 10ου - αρχές 11ου αι. μ.Χ.
Glazed plate with the depiction of a griffin. Late 10th–early 11th c. AD

Πρόσβαση: Η Ντόλιανη βρίσκεται σε απόσταση περίπου 17 χλμ. ΒΑ της Ηγουμενίτσας. Ο επισκέπτης ξεκινά από τη βόρεια έξοδο της πόλης και ακολουθεί την παλαιά εθνική οδό Ηγουμενίτσας – Ιωαννίνων. Στη διασταύρωση προς Γεροπλάτανο στρίβει αριστερά και ακολουθεί τον ασφαλτοστρωμένο δρόμο που οδηγεί στην είσοδο του αρχαιολογικού χώρου.

Access: Doliani is located approximately 17 km northeast of Igoumenitsa. Visitors begin their journey from the northern exit of the city and follow the old national road connecting Igoumenitsa with Ioannina. At the junction toward Geroplatano, they turn left and continue along the paved road that leads directly to the entrance of the archaeological site.

Προσβασιμότητα: Το κτήριο εξυπηρέτησης κοινού διαθέτει χώρους υγιεινής με προδιαγραφές ΑμεΑ. Στον υπόλοιπο αρχαιολογικό χώρο υπάρχει κλίση και αρκετά σκαλοπάτια.

Accessibility: The visitor reception building includes restroom facilities accessible to people with disabilities. The rest of the site features slopes and numerous steps.

Πλησιέστερα σημεία ενδιαφέροντος: Αρχαιολογικό Μουσείο και Κάστρο Ηγουμενίτσας σε απόσταση 17 χλμ., αρχαιολογικός χώρος Γιτάνων σε απόσταση 24 χλμ., αρχαιολογικός χώρος Πύργου Ραγίου σε απόσταση 24 χλμ., παραλία Δρεπάνου σε απόσταση 19 χλμ.

Nearby points of interest: The Archaeological Museum and the Castle of Igoumenitsa are at a distance of 17 km from the site. The archaeological sites of Gitana and Pyrgos Ragiou are approximately 24 km away. Drepano beach is at a distance of 19 km.

Αρχαιολογικός χώρος Ντόλιανης
Γεροπλάτανος Δήμου Ηγουμενίτσας,
Θεσπρωτία 461 00

Εφορεία Αρχαιοτήτων Θεσπρωτίας
Τ: 26650.29177 / 8
E: efathe@culture.gr

Archaeological Site of Doliani
Geroplatano, Municipality
of Igoumenitsa, Thesprotia 461 00

Ephorate of Antiquities of Thesprotia
Τ: 26650.29177 / 8
E: efathe@culture.gr

https://igoumenitsamuseum.gr/view_sub_subpage/15/35/arhaiologikos-hwros-ntolianis

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ
MINISTRY OF CULTURE
EPHORATE OF ANTIQUITIES OF THESPROTIA

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ
ΧΩΡΟΣ
ΝΤΟΛΙΑΝΗΣ

ARCHAEOLOGICAL
SITE OF DOLIANI

Ο οικισμός

Από τον οικισμό της Υστεροκλασικής – Ελληνιστικής περιόδου έχει ερευνηθεί μέχρι σήμερα μικρό μόνο τμήμα, στο εσωτερικό της ακρόπολης. Δύο διαδοχικές οικίες αποκαλύφθηκαν κατά μήκος ενός από τους δρόμους της πόλης, η μία από τις οποίες κατοικήθηκε μέχρι τους παλαιοχριστιανικούς χρόνους (5ος–6ος αι. μ.Χ.).

Στην ακρόπολη δεν έχουν εντοπιστεί με βεβαιότητα οικιστικά κατάλοιπα της Βυζαντινής περιόδου. Πύργος που δεσπόζει στο υψηλότερο σημείο του λόφου πιθανόν χρονολογείται στην Ύστερη Βυζαντινή περίοδο. Το κτήριο διατηρείται σε ύψος δύο ορόφων και διέθετε εξωτερική δεξαμενή νερού.

Κατά τους οθωμανικούς χρόνους, στη θέση της αρχαίας πόλης αναπτύσσεται μικρός αγροτοκτηνοτροφικός οικισμός που επιβίωσε έως τον ύστερο 19ο αι. Τα ερείπιά του είναι σήμερα ορατά σε όλη την ακρόπολη. Τα σπίτια ήταν πρόχειρης κατασκευής, συχνά διώροφα, με εσωτερικό αποχωρητήριο. Ένα δίκτυο μονοπατιών διέσχιζε τον οικισμό και οδηγούσε σε κυκλικό αλώνι-πλατεία.

Την ίδια περίοδο χρονολογείται κτήριο με αβυσσολόγιστους πεσσούς που στήριζαν τοξωτά ανοίγματα. Το κτίσμα, που σώζεται επάνω στον νότιο πύργο της ακρόπολης, αποτελούσε τμήμα ενός μεγαλύτερου συγκροτήματος με κοινόχρηστο χαρακτήρα. Πρόκειται πιθανότατα για μουσουλμανικό τέμενος.

Άποψη της τοξωτής κύριας πύλης της αρχαίας οχύρωσης
View of the arched main fortification gate

Η θέση και η ιστορική εξέλιξη του οικισμού

Ο οχυρωμένος οικισμός της Ντόλιανης εκτείνεται σε χαμηλό ύψωμα στην όχθη του ποταμού Καλαμά (αρχαίος *Θύαμις*), κοντά στο σύγχρονο χωριό Γεροπλάτανος. Σύμφωνα με την επικρατέστερη στην έρευνα άποψη, πρόκειται για την αρχαία *Φανοτή*, κέντρο του αρχαίου θεσπρωτικού φύλου των Φανοτέων που κατοικούσε στην περιοχή του μέσου ρου του ποταμού.

Ο τειχισμένος οικισμός ιδρύθηκε στο β΄ μισό του 4ου αι. π.Χ., σε φυσικά οχυρή θέση που είχε κατοικηθεί ήδη από την αρχαϊκή εποχή, όπως μαρτυρούν σποραδικά ευρήματα του 7ου και 6ου αι. π.Χ. Μετά την κατάκτηση του 168 π.Χ. από τους Ρωμαίους, η πόλη δεν εγκαταλείφθηκε αλλά συνέχισε να κατοικείται σχεδόν αδιάλειπτα έως την Ύστερη Οθωμανική περίοδο.

Οχυρώσεις

Ο αρχαίος οικισμός περιβάλλεται από ισχυρές ισοδομικές οχυρώσεις του 4ου και 3ου αι. π.Χ., που αποτελούνται από δύο επάλληλους περιβόλους και ένα προτείχισμα στα βόρεια. Το τείχος ενισχυόταν με ορθογώνιους πύργους και θλάσεις στην όψη του, ενώ πύλες εξασφάλιζαν την επικοινωνία μεταξύ των περιβόλων αλλά και τη σύνδεση με τον εξωτερικό χώρο.

Ο εσωτερικός οχυρωματικός περίβολος διαμόρφωνε την ακρόπολη στην κορυφή του λόφου, όπου αναπτύχθηκε διαχρονικά ο πυρήνας του οικισμού. Είναι σύγχρονος με την ίδρυση της πόλης και διατηρείται κατά τόπους σε ύψος έως τα 6 μ. Ένας «βραχίονας» του τείχους, αποτελούμενος από δύο παράλληλα μέτωπα, έφτανε βορειοδυτικά έως τον ποταμό Καλαμά, διασφαλίζοντας την πρόσβαση του οικισμού σε νερό.

Ο εξωτερικός οχυρωματικός περίβολος σώζεται αποσπασματικά. Κατασκευάστηκε πιθανότατα τον 3ο αι. π.Χ. για να ενισχυθεί η άμυνα του οικισμού, περιλαμβάνοντας και την ανατολική πλαγιά του λόφου στο οχυρωμένο τμήμα του. Στο βόρειο σκέλος του περιβόλου υπήρχε μνημειακή πύλη με τοξωτή επίστεψη, την οποία προστάτευαν δύο ισχυροί ορθογώνιοι πύργοι και προτείχισμα του ύστερου 3ου ή 2ου αι. π.Χ.

Από το τέλος της Βυζαντινής περιόδου και εξής, τα αρχαία τείχη δέχτηκαν πολλές επισκευές και προσθήκες, με τις πιο εκτεταμένες να εντοπίζονται στον εσωτερικό οχυρωματικό περίβολο.

Νεκροταφεία

Το κύριο νεκροταφείο του οικισμού βρισκόταν στους πρόποδες γειτονικού λόφου. Η περιοχή συνέχισε να χρησιμοποιείται για ταφές και κατά τη Βυζαντινή περίοδο, οπότε μία μικρή εκκλησία κατασκευάστηκε επάνω σε έναν από τους πύργους της τοξωτής πύλης της αρχαίας οχύρωσης, που βρίσκεται σε κοντινή απόσταση. Εκτενές νεκροταφείο του 14ου αιώνα αποκαλύφθηκε στην περιοχή της πύλης, με περισσότερους από 100 τάφους να έχουν ερευνηθεί.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΝΤΟΛΙΑΝΗΣ
ARCHAEOLOGICAL SITE OF DOLIANI

- 1 Τοξωτή πύλη οχύρωσης
Arched fortification gate
- 2 «Βραχίονας» οχύρωσης
Fortification's projection
- 3 Βυζαντινός πύργος
Byzantine tower
- 4 Αλώνι
Threshing floor
- 5 Κτήριο με τοξωτά ανοίγματα
Building with arched openings

Οχύρωση 4ου-3ου αι π.Χ.
Fortification of the 4th-3rd c. BC

Μεταγενέστερη οχύρωση
Later fortification

Κτήριο εξυπηρέτησης κοινού
Visitor's reception building

Κτήρια βυζαντινά-οθωμανικά
Byzantine-Ottoman buildings

Περίφραξη
Fencing

Διαδρομή περιήγησης
Touring route

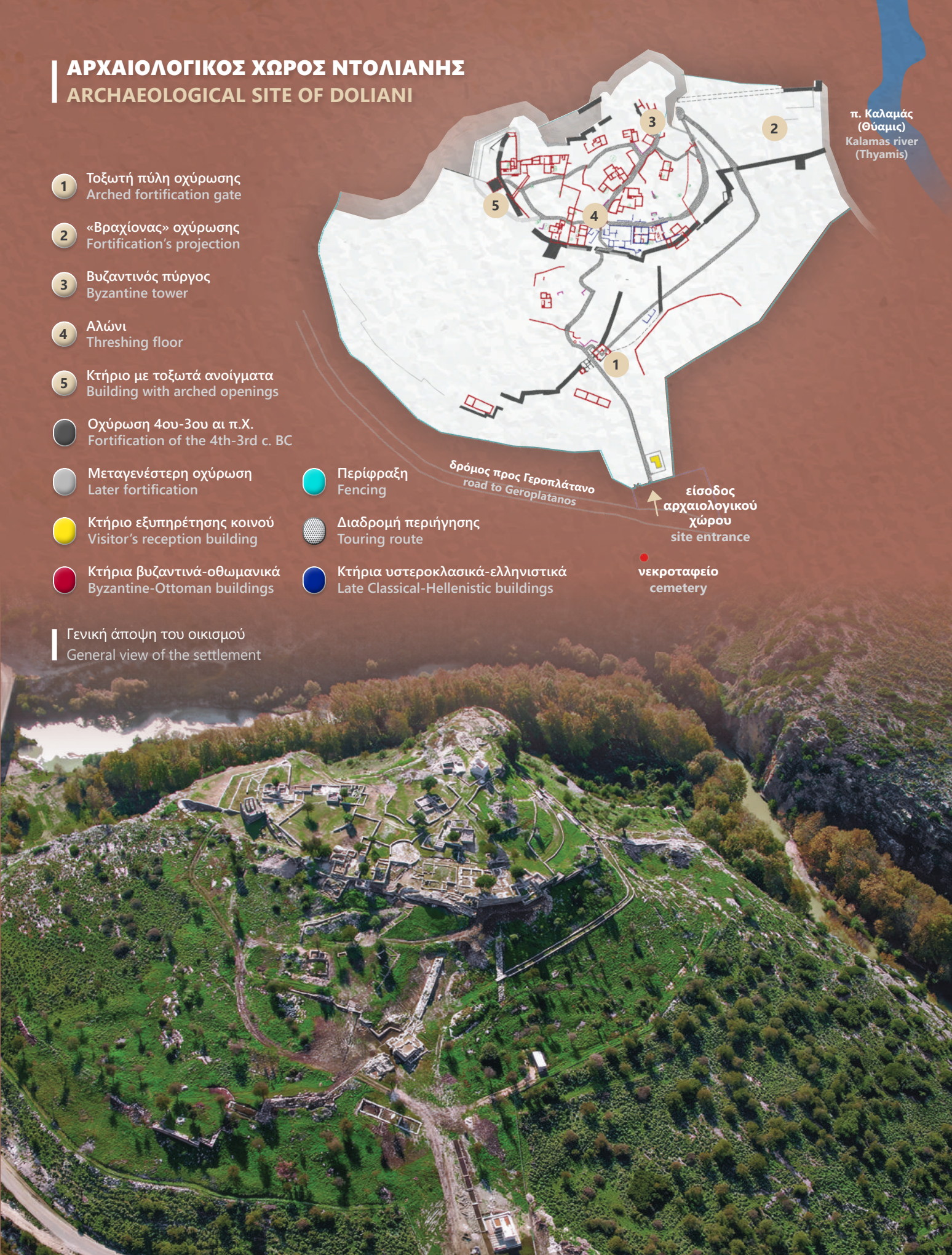
Κτήρια υστεροκλασικά-ελληνιστικά
Late Classical-Hellenistic buildings

Γενική άποψη του οικισμού
General view of the settlement

δρόμος προς Γεροπλάτανο
road to Geroplatanos

είσοδος αρχαιολογικού χώρου
site entrance

νεκροταφείο
cemetery

Χειροποίητος κανθαρίσκος,
8ος αι. π.Χ.
Handmade kanthariskos
(wine-drinking cup).
8th c. BC

Χάλκινο νόμισμα
αυτοκράτορα Τιβέριου.
1ος αι. μ.Χ.
Bronze coin
of Emperor Tiberius. 1st c. AD

Αργυρό νόμισμα
Οθωμανικής περιόδου.
Silver coin
of the Ottoman period.

Ανάγλυφος
μελαμβαφής σκύφος,
2ος αι. π.Χ.
Black glazed skyphos
(drinking cup) with relief
decoration. 2nd c. BC

Location and historical development
of the settlement

The fortified settlement of Doliani occupies a low hill on the bank of the Kalamas River (ancient *Thyamis*), near the modern village of Geroplatanos. According to the prevailing view among researchers, this is ancient *Phanote*, the centre of the ancient Thesprotian “ethnos” of the Phanoteis, who inhabited the area along the middle course of the river.

The walled settlement was founded in the second half of the 4th century BC on a naturally fortified site that had already been inhabited since the Archaic period, as evidenced by sporadic finds from the 7th and 6th centuries BC. After the Roman conquest of 168 BC, the city was not abandoned but continued to be inhabited almost continuously until the late Ottoman period.

The fortifications

The ancient settlement is surrounded by strong ashlar masonry fortifications of the 4th and 3rd centuries BC, consisting of two successive enclosures and a rampart to the north. The wall was reinforced with rectangular towers and jogs (indentations) on its face, while gates provided communication between the enclosures and access to the surrounding area.

The inner fortification wall formed an acropolis at the top of the hill, where the core of the settlement developed over time. It is contemporary with the founding of the city and is preserved in places to a height of up to 6 m. A projecting section of the wall, consisting of two parallel facings, extended northwest to the Kalamas River, ensuring the settlement’s access to water.

The outer enclosure is poorly preserved. It was probably built in the 3rd century BC to enhance the settlement’s defense, incorporating the eastern slope of the hill within its fortified area. In the northern part of the enclosure there was a monumental arched gate, protected by two strong rectangular towers and a rampart dating to the late 3rd or 2nd century BC.

From the Late Byzantine period onwards, the ancient walls underwent numerous repairs and additions, the most extensive of which are found in the inner fortification wall.

Cemeteries

The main cemetery of the settlement was located at the foot of a nearby hill. The area continued to serve as a burial site during the Byzantine period, when a small church was built on one of the towers of the arched gate of the ancient fortification, located in close proximity.

An extensive 14th century cemetery was discovered in the vicinity of the gate, with more than 100 graves having been excavated.